

ŚWIAT Dziecka

Miesięcznik Towarzystwa Przyjaciół Dzieci
Oddział Okręgowy w Koszalinie

Nr 1 (59) ROK VI * styczeń 2021 r.

W numerze m.in.:

Felieton prezesa – str. 2

„Kwiaty Polskie”

dla Andrzeja Zborowskiego – str. 3

Ważne elementy rozwoju dziecka – str. 4

Nasze fotokalendarium 2020 roku – str. 6-8

Gwiazdor obdarował dzieci paczkami – str. 9

Jak pomóc dziecku w nauce matematyki – str. 10

Świąteczna piosenka dla Przyjaciół TPD – str. 12

Czasopismo bezpłatne

W oczekiwaniu na powrót do normalności

Pandemia wciąż burzy normalne funkcjonowanie placówek koszalińskiego oddziału Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Przedszkola i ogniska są wprawdzie otwarte od ubiegłego roku, ale obowiązują w nich rygorystyczne obostrzenia sanitarne. – *Czekamy na pierwsze rezultaty akcji szczepień i dalsze decyzje rządu – przyznaje Bartosz Zabrocki, dyrektor placówek.*

W oczekiwaniu na powrót do normalności

We wszystkich placówkach koszalińskiego TPD obowiązują identyczne, surowo przestrzegane, zasady sanitarne: maseczki, dystans społeczny, dezynfekcje etc. Początkowo, jak mówią pracow-

nicy przedszkoli i ognisk, było to uciążliwe, czasochłonne, z biegiem miesięcy stało się normą działania, odstępstwa nie są brane pod uwagę. – *Nauczyliśmy się żyć z pandemią, co nie oznacza, że nie brakuje nam normalności – dodaje Bartosz Zabrocki.*

Rocznica: zmiana planów

Pomimo ograniczeń, oddział zrezygnował wyłącznie z działań, które wymagały spotkań bezpośrednich, w większym gronie, w pomieszczeniach zamkniętych. Organizowane są konkursy, warsztaty, zajęcia artystyczne – w mniejszych grupach bądź online. Nie ustają kampanie pomocowe, o których w tym wydaniu „Świata Dziecka” obszernie piszemy. Nie brakuje sponsorów, którzy pomagają organizacji np. w zaopatrzeniu w produkty dezynfekcyjne.

Jednak zaplanowane na marzec br. obchody 75-lecia powołania oddziału zostały przeniesione na późniejsze miesiące. – *Dopiero o tym rozmawiamy, nie zakładamy terminów, chociaż harmonogram wydarzeń mieliśmy przygotowany już jesienią ubiegłego roku – mówi Henryk Zabrocki, prezes oddziału. – Liczyliśmy wówczas, że pandemia wygaśnie, teraz wiemy, że sytuację może zmienić chyba jedynie zakończenie powodzeniem akcji szczepień. Dlatego musieliśmy zmienić plany. O ile sytuacja na to pozwoli, obchody zorganizujemy jesienią.*

Bez zbędnego ryzyka

18 stycznia br., decyzją Ministerstwa Edukacji i Nauki, uczniowie klas 1-3 szkół podstawowych wrócili do nauki stacjonarnej w ostrym reżimie sanitarnym. – *Dla nas to ułatwienie, ponieważ dotąd, poza prowadzeniem zajęć, pomagaliśmy uczniom w nauce online, z którą było wiele kłopotów – wyjaśnia Beata Gidaszewska, kierownik ogniska „Zacisze” w Koszalinie. – Teraz mamy czas na to, czego dzieci oczekują, czyli przekazywanie im dodatkowych umiejętności i rozwijanie ich zainteresowań. Bardzo ostrożnie, ale planujemy wyjazdy wakacyjne.*

W lutym br., w związku ze spadkiem liczby zakażeń COVID-19, niewykluczone, że rząd i resort zdrowia zdecydują się na poluzowanie obostrzeń. Liczą na to zwłaszcza organizatorzy wydarzeń kulturalnych. Zwykle wiosną nie brakowało ich w planach koszalińskiego TPD. Jak będzie w tym roku? – *Nie podejmiemy żadnego zbędnego ryzyka i tego uczymy nasze dzieci – podkreśla Bartosz Zabrocki. – Czekamy na rozwój zdarzeń.*

Magdalena Grzybowska

Michał Wiśniewski z Certyfikatem Anioła!

podopiecznym placówek wsparcia dziennego – wyjaśnia Joanna Katarzyna Radko, zastępca prezesa koszalińskiego oddziału TPD. – *Ta pomoc to nie tylko paczki przekazywane najmłodszym, zwłaszcza w okresach świątecznych, lecz także obecność artysty, który na przykład prowadzi z dziećmi zajęcia umuzykalniające lub opowiada o swojej karierze muzycznej.*

– *Od dawna nosiliśmy się z zamiarem przyznania Michałowi certyfikatu i statuetki „Anioła” za to, że dostrzega potrzeby najmłodszych – przyznaje Henryk Zabrocki, prezes oddziału. – Co najważniejsze, dociera do nich bezpośrednio. Jeździ po kraju i – jako twarz fundacji – ubarwia dzieciom codzienność. Okazją do wręczenia Michałowi naszej godności była jego wizyta w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Świdwinie, której dyrektorem jest Anna Santkiewicz.*

Spotkanie odbyło się w reżimie sanitarnym (maski zostały zdjęte tylko na czas wykonania zdjęcia pamiątkowego). Michał Wiśniewski obiecał delegacji TPD, że w przyszłości odwiedzi również podopiecznych ognisk w Koszalinie.

(pp)

Fot. TPD Koszalin

Prezydium zarządu koszalińskiego TPD podjęło decyzję o przyznaniu Michałowi Wiśniewskiemu, wokaliście, muzykowi i kompozytorowi, współtwórcy legendarnej formacji popowej Ich Troje, jednej z trzech nowych godności oddziału – Certyfikatu Anioła – „Anioły są wśród nas”, natomiast – związanej z artystą – Fundacji Po Pierwsze, która wspiera projekty pomagające najmłodszym – specjalnej odznaki TPD „Przyjaciel Dziecka”.

– *Michał Wiśniewski w ramach autorskiej akcji charytatywnej #WiśniaDzieciom pomaga*

ZOSTAŃ BOHATEREM DZIECKA

Oddaj 1 proc. podatku na działania TPD

Koszaliński oddział TPD zwraca się do wszystkich osób, które chcą pomagać i na co dzień pomagają dzieciom o przekazanie 1 proc.

podatku na działalność statutową i tegoroczne cele wyznaczone przez TPD – KRS: 0000304626.

– *Wpływy z tego tytułu chcemy przeznaczyć na pomoc dzieciom ciężko i przewlekle chorym oraz remont naszej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej w Koszalinie – mówi Bartosz Zabrocki, dyrektor placówek koszalińskiego TPD. – Wspieranie dzieci chorych, których wyzdrowienie zależy od zasobności portfela rodziców, jest jednym z najważniejszych zadań TPD. Robimy to, ale możemy pomóc niewielkiej grupie dzieci. Chcielibyśmy wszystkim, których rodzice zgłaszają się do nas oddziału. Stąd nasz apel: przekazując 1 proc. swojego podatku na rzecz koszalińskiego TPD – wesprzeć dzieci, które tego wsparcia najbardziej potrzebują. (pf)*

Kamila Łukawska o współpracy z TPD

„Twierdzi, że sztuka nie potrzebuje dyplomów i zaświadczeń, bo jest czymś, co tkwi wewnątrz człowieka (...)” Ona sama uzewnętrznia się poprzez malarstwo, muzykę, ceramikę, ale i pracę z ludźmi – to początek tekstu o **Kamili Łukawskiej**, artystce stale współpracującej z TPD, który ukazał się w grudniowym numerze koszalińskiego magazynu „Prestiz”.

Na pytanie, czy tworzy przedmioty na zamówienie, plastyczka odpowiedziała: „Zajmuję się tworzeniem – spontanicznie i na zamówienie, aczkolwiek więcej radości mam z pracy pod wpływem natchnienia. Niedawno spotkała mnie przyjemność i zaszczyt za projektowania nagrody specjalnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koszalinie. Wykonałam statuetkę ceramicznego konika, który kryje w swoim wnętrzu tajemnicze okna-zakamarki. Z jednego z okien wychyla się król Maciuś Pierwszy. Prezesowi TPD – panu Henrykowi Zabrockiemu – spodobał się pomysł i wraz ze swoimi współpracownikami stworzyli przepiękną laudację, którą dołączają do tej nagrody. Możliwość realizacji takiego projektu zawsze przynosi wiele radości”.

(mg)

Podziękowania za podziękowania

„<Niech dobro do Pani wróci z podwojoną mocą>” – *napisały do mnie dzieci z Koszalina* [podopieczni oddziału TPD], przysyłając ręcznie zrobioną kartkę z podziękowaniami za cały rok – przeczytaliśmy na profilu FB **Dominiki Kulczyk**, pomysłodawczyni i koordynatorki ogólnopolskiego programu żywieniowego „*Żółty Talerz*”. – *Pięknych, wykonanych specjalnie dla mnie i mojej fundacji kartek jest dużo więcej. Najmłodszy z całej*

Polski dziękują w nich za paczki, posiłki, warsztaty i konkursy online. A dla mnie to nie tylko wzruszające chwile, ale potwierdzenie, że trzeba wierzyć w magiczne koło – im więcej dajesz, tym więcej do Ciebie wraca... Dziękuję! (jz)

Fot. Kulczyk Foundation

Lidia Dzwinka
Rzecznik Praw Dziecka
29.11.2020

O telefonie zaufania w Radiu Koszalin

Gościem grudniowej audycji Polskiego Radia Koszalin, prowadzonej przez red. **Annę Popławską**, był **Henryk Zabrocki**, prezes koszalińskiego TPD, który mówił między innymi o uruchomieniu przez oddział telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży (507 783 754).

Telefon – przypomnijmy – czynny jest codziennie w godz. od 8 do 20. Dyżurują przy nim specjaliści: psycholodzy i pedagodzy. Henryk Zabrocki podkreślił, że z powodu rosnącej liczby zaburzeń psychicznych dzieci i młodzieży oraz trudności związanych z pandemią, taka pomoc jest szczególnie potrzebna.

– *Część dzieci ma problem z przemocą domową albo rówieśniczą – wyjaśnił. – Pozbawieni kontaktu z nauczycielem lub koleżanką nie mogą podzielić się swoim kłopotem. Niektórzy nie potrafią też rozmawiać o swoich problemach twarzą w twarz. Utworzenie tego telefonu jest zatem bardzo ważne* – dodał Henryk Zabrocki.

Telefony zaufania TPD działają obecnie w Koszalinie, Kołobrzegu i Świdwinie.

(pt)

Nauka kontra natura

Akcja wywołuje reakcję – COVID-19 zamknął naukowców w laboratoriach, aby po dziewięciu miesiącach od rozpoczęcia prac zasadniczych mogli ogłosić triumf nauki: mamy szczepionkę przeciwko koronawirusowi. Czy to zwycięstwo nauki nad naturą? Częściowo tak. Jak natura odpowie na syntetycznie wywołaną odporność człowieka? Potrzeba czasu, by odpowiedzieć na to pytanie. Nauka zmagą się z czasem, natura czas ma za nic.

W niemal już rocznej walce z pandemią przeszliśmy kilka istotnych etapów. Od grozy i przerażenia, poprzez mimowolne zwątpienie, czy to wszystko dzieje się naprawdę i otręźwienie, kiedy liczby zaczęły przekraczać nasze wyobrażenie o skali zagrożenia, aż po kojący, ale jednak pozorny spokój jaki towarzyszy każdej istocie tkwiącej w schronieniu. Nasze schronienie to maseczki, rękawiczki, dystans. Do tego nie można się przyzwyczaić, ale trzeba przeczekać najgorsze.

Co najważniejsze, wobec przeciwnika nie okazaliśmy bezradności. Badania to element nauki, nauka to działania podejmowane przez intelekt, a intelekt to wykształcony instynkt, więc – sprowadzając rzecz do schematu – zachowaliśmy się tak, jak każde zwierzę w potrzasku. Nie szamotaliśmy się, lecz od razu obraliśmy drogę wyjścia z impasu. Czy drogę właściwą? Okaze się za kilka miesięcy, ale najwcześniej jesienią tego roku.

Za nami ekstremalnie trudne miesiące. W taki czy inny sposób pandemia odcisnęła piętno na każdym. Niestety, nie mamy stuprocentowej gwarancji, że naukowy system ratunkowy zadziała, chociaż producenci szczepionek robią wszystko, żeby nas do tego przekonać. Szczepmy się! – to jedyne rozsądne wyjście z sytuacji, w której właściwie nie ma innej alternatywy. W razie wątpliwości, zachęcam do korzystania wyłącznie z wiarygodnych źródeł informacji o szczepionkach.

Co przed nami? Dokładnie to samo, co za nami, czyli wymagające cierpliwości oczekiwanie. Warto ten czas poświęcić dzieciom, które na tym poziomie walki z pandemią są w jeszcze trudniejszej sytuacji niż wcześniej. Nie wystarczy już kilka uspokajających zdań. Dzieci wiedzą i widzą wszystko, co dorośli starają się ukryć bądź zbagatelizować. Dzieci z – kształtującego się dopiero pokolenia COVID-19 – będą szczególnie wrażliwe na zagrożenia.

Z sobie tylko znanych powodów COVID-19 nie atakuje dzieci, choć w niektórych przypadkach wywołuje u nich groźną chorobę pokrewną. Najmłodszy mogą jednak przenosić wirusa i przekazywać go dorosłym. Paradoks? Producenci szczepionek, z przyczyn oczywistych, nie przeprowadzili testów na dzieciach, więc teraz najmłodszy pozostają poza akcją szczepień. Wydłuża się lista pytań i wątpliwości, do których dzieci mają pełne prawo.

Dlatego nadal apeluję do rodziców, dziadków i starszego rodzeństwa, nauczycieli, wychowawców, pedagogów i opiekunów: otwarcie rozmawiajmy z dziećmi o tym, czego nie potrafią sobie wytłumaczyć i co ich niepokoi. Nie budujmy wrażeń, że pandemia dzieci nie dotyczy. Dotyczy! Tyle, że w innym wymiarze, o którym trzeba mówić, żeby nauka wciąż mogła iść dwa kroki przed naturą.

Henryk Zabrocki
prezes TPD w Koszalinie

Świat Dziecka – Miesięcznik Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Koszalinie

Wydawca: Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zarząd Okręgowy w Koszalinie, ulica Marszałka Józefa Piłsudskiego 11-15, Koszalin 75-501

Kontakt: 94/342 56 27, 94/342 36 16; koszalin@tpd24.pl

Redakcja: zespół. Redaktor prowadzący: Piotr Pawłowski. Kolegium redakcyjne: Społeczna Rada Programowa TPD w Koszalinie.

Redakcja techniczno-graficzna: Zbigniew Janiszewski.

Godność TPD „Kwiaty Polskie” dla Andrzeja Zborowskiego

Pod koniec 2020 roku koszaliński oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci po raz pierwszy przyznał i wręczył nową godność – „Kwiaty Polskie”. Ceramiczny bukiet barwnych kwiatów, autorstwa Kamili Łukawskiej, opatrzony specjalnym certyfikatem, przyznawany jest osobom, które noszą w sobie „cechy najpiękniejszych kwiatów”. Potrafią „do misji niesienia wsparcia przekonywać innych i wspólnie z nimi naprawiać świat”.

Jak dotąd nowe wyróżnienie otrzymały trzy osoby: **Izabela Król, Piotr Pawłowski i Andrzej Zborowski**. Izabela Król jest koordynatorką corocznej akcji charytatywnej Gwiazdor (piszemy o jej tegorocznym przebiegu na str. 9), dzięki której tylko w tym roku dzieci z koszalińskich placówek otrzymały ponad 930 paczek świątecznych przygotowanych przez wolontariuszy z całego kraju.

Piotr Pawłowski od pięciu lat jest redaktorem prowadzącym miesięcznik „Świat Dziecka”, a od sześciu należy do grona członków społecznej Rady Programowej oddziału. Ponadto przygotowuje wydawnictwa teledydowskie, w tym książki opublikowane na 100-lecie TPD: „Siła jedności w różnorodności” (redakcja) i „Ambasadorzy dzieci” (autorstwo).

Przyjaciół muzyków i dzieci

Tuż przed końcem roku laureatem „Kwiatów Polskich” został Andrzej Zborowski – człowiek-institucja, konferansjer i publicysta muzyczny, przyjaciel artystów, edukator dzieci, od dziesięcioleci związany z Filharmonią Koszalińską (FK), gdzie prowadzi koncerty i zajęcia umuzykalniające dla uczniów.

– *Dla mnie postać pana Andrzeja to skojarzenie z dzieciństwem – wspomina Piotr Pawłowski. – Jako uczeń szkoły średniej, wraz z klasą i nauczycielami, wielokrotnie uczestniczyłem w koncer-*

tach orkiestry symfonicznej, które pan Andrzej prowadził z niesłychaną cierpliwością. Już wtedy, ponad trzydzieści lat temu, podziwiałem jego wiedzę, spokój, opanowanie, ale też podejście do widzów i słuchaczy, zwłaszcza tak trudnych, jak dorastająca młodzież.

Andrzej Zborowski urodził się w Łęgu Tarnowskim, skąd przeniósł się z rodzicami na Śląsk. Ukończył Średnią Szkołę Muzyczną Braci Szafranków w Rybniku (w klasie śpiewu) i studia na Wydziale Wokalnym w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej w Katowicach. Zawód solisty-śpiewaka łączył z rolą prelegenta. Wiele lat był związany ze sceną muzyczną Bydgoszczy. Od 1974 roku z Koszalinem. Jednocześnie gościnnie prowadzi koncerty w wielu instytucjach muzycznych kraju.

„Kwiaty Polskie” mają podwójne znaczenie; to nie tylko wyjątkowa godność TPD, lecz także kolejne – po słynnych już w kraju „Aniołach” koszalińskiego oddziału i Nagrodzie Króla Macjusia – dzieło ceramiczne, które powstało w Pracowni Malarstwa i Ceramiki Kamili Łukawskiej (więcej – na str. 2).

Szlachetność i solidarność

„Kwiaty polskie nie dlatego są polskie, że z naszych pól i nasion pochodzą, nie dlatego, że mają tak wyjątkowe odmiany, ani nawet nie dlatego, że kojarzą się z ziemią niemal wszędzie naznaczoną czerwonymi plamami historii” – to

pierwsze zdanie z Certyfikatu Godności „Kwiaty Polskie”, który wraz z bukietem otrzymują laureaci tego niezwykłego wyróżnienia. Dalej czytamy – „Kwiaty polskie są polskie jak polska jest tradycja ich ofiarowywania. Wpisana w nasz romantyzm, sentymentalizm i melancholię, tęsknotę za człowiekiem, naszą wobec niego gościnność, życzliwość i empatię”.

Henryk Zabrocki, prezes TPD w Koszalinie mówi: – *W ostatnich latach powołaliśmy trzy nowe wyróżnienia dla ludzi, którzy mają otwarte umysły i serca. „Kwiaty Polskie” nie mają sezonowości ani związku z akcjami. Stanowią dyplom uznania dla osób, które w działalności odznaczają się cechami szczególnymi – dobrem, szlachetnością i solidarnością. Przy czym czynią to tak, jak kwiat, który potrafi zmienić nastrój i wywołać radość, podnieść na duchu i doprowadzić do zgody.*

„Siłą trwania kwiatów polskich jest ich oryginalność – to kolejny cytat z certyfikatu. – Nie ma dwóch identycznych, podobnie, jak każdy człowiek jest inny. Kwiaty polskie łączy biologiczna potrzeba wzrastania i ubogacenia, trwania w bliskości i obecności innych. Kwiaty samotnie rosnące potrzebują więcej ciepła i światła”.

Dekady krzewienia kultury

W liście, który towarzyszył bukietowi i certyfikatu, Henryk Zabrocki napisał: „Mógłbym użyć całego słownika polskich zwrotów grzecznościowych, a wciąż nie wypowiadziałbym nawet skromnej części tego, co należy się Panu za dziesiątki lat krzewienia kultury muzycznej, propagowania najwyższych wartości Sztuki i promocji artystów, którzy bez Pana zapowiedzi, anegdot i ogromnej wiedzy muzycznej pozostałoby jakby niekompletnie przygotowane na spotkanie z publicznością”.

Prezes oddziału podkreślił, że laureat pozostanie symbolem przewodnika i nauczyciela po świecie muzyki poważnej.

„Jako przedstawiciel organizacji, która od ponad 100 lat troszczy się o prawidłowy i zrównoważony rozwój dzieci oraz jako reprezentant środowiska wychowawców, pragnę

podziękować Panu za lata pracy na scenie i poza nią – czytamy w liście do Andrzeja Zborowskiego. – Zrobił Pan więcej dla edukacji muzycznej kolejnych pokoleń Polaków niż ktokolwiek mógłby, mając do dyspozycji materię praktyczną, czyli koncerty, spotkania z artystami, rozmowy, recenzje i teksty publicystyczne. Wśród pracowników Towarzystwa Przyjaciół Dzieci wiele jest osób, w tym obecnych instruktorów muzycznych, które wychowały się na Pana słynnych prelekcjach poprzedzających koncerty muzyki symfonicznej”.

W rygorze sanitarnym

Z powodu obostrzeń sanitarnych spotkanie Henryka Zabrockiego z Andrzejem Zborowskim musiało odbyć się poza jakimkolwiek pomieszczeniami.

– *Mimo okoliczności było przyjemnie i serdecznie – wyjaśnia prezes oddziału. – O muzyce myślimy podobnie. Pan Andrzej był konferansjerem podczas uroczystej gali z okazji stulecia TPD, którą przygotowaliśmy dwa lata temu w Filharmonii Koszalińskiej. W przedświątecznej aurze, jeszcze odrobinę jesiennej, porozmawialiśmy i powspominaliśmy.*

Spotkanie było również okazją do złożenia Andrzejowi Zborowskiemu życzeń z okazji jego 85. urodzin. Legendarny konferansjer otrzymał też – w dowód „najwyższego zaangażowania w sprawę dzieci” – specjalne odznaczenie TPD „Przyjaciół Dziecka”. „Niech ta relacja młodości z pięknym dźwiękiem, w opowieści właściwych słów, trwa na zawsze” – zaapelował do laureata Henryk Zabrocki.

Ostatni cytat z Certyfikatu Godności „Kwiaty Polskie” brzmi wymownie: „<Kwiaty Polskie>” koszalińskiego TPD ofiarowuje Przyjaciółom Dzieci z nadzieją, że ich trwałość, misterna i doskonale odwzorowana forma przetrwa dłużej niż cokolwiek innego przechowującego pamięć o ludziach i wydarzeniach. Zawsze przypominać będą dwa symbole życia: kontur serca i kształt otwartej dłoni”.

Magdalena Grzybowska
Fot. Bartosz Zabrocki

Kształcenie przedszkolne słuchu fonemowego u dzieci

Właściwe przygotowanie dziecka do szkoły wymaga osiągnięcia przez nie tzw. dojrzałości szkolnej. Jest to poziom wszechstronnego rozwoju, który pozwoli na podjęcie obowiązku szkolnego. Przygotowanie to nie stanowi oddzielnej dziedziny nauczania przedszkolnego, lecz jest całokształtem pracy, która rozpoczyna się już z dzieckiem trzyletnim i trwa przez cztery lata jego pobytu w przedszkolu.

Analiza i synteza słuchowa

Jednym z elementów tego procesu jest przygotowanie do nauki czytania poprzez oddziaływanie na rozwój procesów analizy i syntezy słuchowej. Pierwszym etapem na drodze do osiągnięcia tego celu jest kształcenie słuchu fonemowego. Polega ono na rozpoznawaniu dźwięków, identyfikowaniu i nazywaniu ich, również lokalizowaniu dźwięków z otoczenia, różnicowaniu i naśladowaniu.

Następstwem tego będzie umiejętność dziecka polegająca na wyodrębnianiu ze słyszanej mowy wyrazów, sylab, głosek, czyli rozróżnianie fonemów. Doskonalenie tej umiejętności odbywa się podczas różnorodnych oddziaływań. Służą temu zajęcia umuzykalniające, zabawy, ćwiczenia muzyczne prowadzone są już w najmłodszych grupach, a stopień ich trudności wzrasta wraz z wiekiem dziecka.

3-latek kształci umiejętność np. rozpoznawania dźwięków muzyki: cicha – głośna, szybka – wolna, określania odgłosów wydawanych przez przedmioty. Mogą to być klucze, szelest papieru czy plusk wody. Uczy się reagować na proste sygnały dźwiękowe, rozróżniania brzmienia instrumentów.

Inwencja nauczyciela

W grupie 4-latków można już wprowadzać rozpoznawanie piosenki po usłyszeniu fragmentu melodii, stopniowanie dynamiki: głośno – średnio – cicho. Dzieci 5-letnie mogą rozpoznawać akompaniament do ruchu jak: bieg, podskok, marsz, rytm np. walca, krakowiaka. Wykształcając umiejętność odtworzenia rytmu melodii, piosenki.

W czwartym roku edukacji dzieci 6-letnie mogą osiągnąć następujące umiejętności: rozróżnianie tempa, dynamiki, wykonywanie w różny sposób tematów rytmicznych, określanie kierunku linii melodycznej za pomocą ruchu. Lubianą przez dzieci formą kształcenia słuchu fonemowego są zagadki muzyczne. Mobilizują uwagę, wprowadzają element współzawodnictwa. Podczas zagadek muzycznych mamy możliwość korzystania z różnorodnego materiału dźwiękowego – od najprostszych przedmiotów codziennego użytku do nagrań dźwiękowych. Tu pole do popisu znajdują: inwencja i umiejętności nauczyciela.

Prowadząc tego rodzaju zabawy i ćwiczenia, zawsze obowiązują te same zasady, bez względu na wiek dziecka: konieczność zachowania ciszy, systematyczność oraz jasne, zrozumiałe dla dziecka zadania do wykonania.

Jolanta Kokoszka
Fot. TPD Koszalin

Ważne elementy rozwoju dziecka

„Ruch to zdrowie” – to stare przysłowie w odniesieniu do dzieci ma szczególne znaczenie. Aktywność ruchowa to ważny element funkcjonowania, w tym: prawidłowego rozwoju i wydolności organizmu, przystosowania do warunków życia, zapobiegania chorobom, rozwoju psychicznego i społecznego, terapii wielu zaburzeń i chorób.

Chęć poznania i eksploracji otaczającego świata przez dziecko daje napęd do działania. Dzięki temu młody człowiek ma istotną motywację, aby odkrywać, a to łączy się z wykonywaniem czynności ruchu, co dalej prowadzi do działania na poziomie zabawy. Natomiast zabawa jest jedną z głównych aktywności dziecka w wieku przedszkolnym.

Wszystkie wspomniane funkcje są ze sobą ściśle powiązane. Jeżeli dochodzi do jakiejś dysfunkcji, choćby jednej z tych funkcji, powoduje to konsekwencje w rozwoju dziecka. Dlatego istotne jest, aby dbać o jego harmonijny rozwój i funkcjonowanie.

Ogólnie pojęty „głód ruchu” u dzieci jest tak wielki, że przedszkole i szkoła nie mogą go zaspokoić w całości. Przedszkole odgrywa przy tym rolę sterującą, daje wzorce i przykłady różnych form aktywności. Dajemy inspiracje do samodzielnej bądź grupowej aktywności, bo – o czym zawsze warto pamiętać – „ruch jest życiem, życie jest ruchem”.

Katarzyna Zbrzeźniak
Fot. TPD Koszalin

Bibliografia:

- K. Właźnik, W. Gniewkowski „Wychowanie fizyczne”, Warszawa 1995 WSIP;
- „Rola ruchu – aktywności fizycznej w rozwoju dziecka”, oprac. Jarosz Izabela;
- „Znaczenie aktywności ruchowej w rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym” (gole.edu.2016/11)

Szkolenie dla wychowawców w ramach programu „Cyfrolatki”

Pracownicy ognisk TPD z Koszalina, Kołobrzegu i okolicznych miejscowości wzięli udział w – realizowanym przez Zarząd Główny (ZG) Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie przy współpracy firmy PEPCO – szkoleniu w ramach projektu „Cyfrolatki”.

– Nasze dzieci spędzają bardzo dużo czasu w internecie, przez co narażone są na wiele różnych niebezpieczeństw i zagrożeń oraz dostęp do treści nieodpowiednich dla ich wieku i rozwoju – przyznaje Beata Gidaszewska, wychowawca, pedagog rodzinny i kierownik ogniska „Zacisze” w Koszalinie. – Rodzice często skarżą się, że nie mają wystarczającej wiedzy, aby poradzić sobie z tym problemem.

Wychodząc na przeciw potrzebom dzieci i rodziców, wychowawcy i pedagogowie z ognisk

tepedowskich uczestniczyli w szkoleniu online prowadzonym przez Wojciecha Ronatowicza i Berenikę Anders-Mosakowską, współautorów (obok Łukasza Andersa) badań i analizy oraz wydawnictwa „Cyfrolatki – profilaktyka cyberprzemocy, hejtu i mowy nienawiści w placówkach Towarzystwa Przyjaciół Dzieci”.

Książka, o której obszernie pisaliśmy na łamach „Świata Dziecka” w ubiegłym roku, publikując w odcinkach jej fragmenty, jest – zawierającym scenariusze zajęć profilaktycznych – pokłosiem diagnozy e-zachowań wychowanków placówek TPD. Publikację wydał ZG TPD.

Realizacja projektu w Koszalinie zakłada przygotowanie pracowników ognisk do samodzielnego prowadzenia dla dzieci w różnym wieku zajęć profilaktycznych na temat cyber-

przemocy, hejtu i mowy nienawiści.

– Niebawem na ten sam temat zostaną przeprowadzone zajęcia online dla dzieci, młodzieży i rodziców – mówi Beata Gidaszewska. – Nasi pracownicy zdobyli cenną wiedzę i umiejętności oraz nowe doświadczenia w obszarach wciąż dla większości z nas nieznanymi.

Książka „Cyfrolatki...” dostępna jest do pobrania w formacie pdf ze strony Zarządu Głównego TPD (zg.tpd.org.pl). (mg)

Fot. TPD Koszalin

Bonin: wielkie serca małych Iskierek...

Niecodziennego, ale niezwykle chwalebego zadania podjęło się dwoje dziewcząt z ogniska TPD „Iskierka” w Boninie koło Koszalina.

Kornelia i Nikola zdecydowały się na skrócenie i przekazanie swoich pięknych i długich włosów na cele charytatywne. Z włosów naturalnych produkuje się np. peruki dla młodych pacjentów onkologicznych.

„Brawo, Iskierki! – to chyba najlepszy komentarz do tego gestu, jaki znaleźliśmy na profilu FB koszalińskiego oddziału TPD. – Macie wielkie serducha. Takie akcje są godne podziwu i naśladowania”.

Zgadamy się z tym w stu procentach.

Brzeźno: Dzień Kubusia Puchatka

Twórczo i barwnie było 18 stycznia br. w przedszkolu TPD „Rumcajs” w Brzeźnie, gdzie dzieci, wspólnie z nauczycielkami, obchodziły Dzień Kubusia Puchatka.

– *Dzieci przyszły w strojach charakterystycznych dla tytułowego misia, czyli żółtych i czerwonych* – wyjaśnia Kinga Kricka, wychowawczyni z „Rumcajsa”. – *Poza tym przyniosły ze sobą Kubusiowe maskotki.*

W ramach zajęć i zabaw przedszkolaki poznały przygody Kubusia Puchatka i jego przyjaciół oraz wzięły udział w quizie o losach bohaterów książki. Z pytaniami, nawet trudnymi, poradziły sobie świetnie.

– *Wesoło spędziły czas uczestnicząc w licznych zabawach ruchowych i śpiewając piosenki* – dodaje Kinga Kricka. – *Maluchy wykonały piękne prace plastyczne – wyklejały postać Kubusia kolorową bibułą.*

Na zakończenie wszyscy otrzymali „Dyplom Przyjaciela Kubusia Puchatka”, medal z jego wizerunkiem i słodki upominek.

Grzybowo: obiektyw przenosi ze studia na... Księżyc

Czy można zdrzemnąć się wprost na bananie Księżycy? Tak! Czy można w senny lot zabrać ze sobą ulubionego pluszaka? Oczywiście. Czy na dodatek można sfotografować się na tle gwiazdzistego nieba? Naturalnie!

Żadnych przeszkód, żeby tak zrobić nie widzą dzieci z przedszkola TPD „Muszelka” w Grzybowie koło Kołobrzegu. Nie chodzi jednak o kreatywnie działającą wyobraźnię najmłodszych. Wszystko to możliwe jest za sprawą nowoczesnej technologii realizacji zdjęć, która umożliwia przenoszenie się na Księżyc bez wychodzenia ze studia fotograficznego.

Koszalin: Dzień czarnego kota!

Co wiemy o kotach? Pozornie – wszystko. Koty towarzyszą człowiekowi od setek lat, a mimo wszystko wciąż zachowują w sobie wiele tajemnic. Najczęściej zaledwie domyśliłyśmy się, co – swoim zachowaniem – chcą nam przekazać, o ile cokolwiek chcą nam przekazać, bo i tego nie wiemy na pewno.

Dzień czarnego kota – pod takim tytułem w ognisku TPD „Przystań” w Koszalinie odbyły się onli-

ne zajęcia plastyczno-literackie.

Podopieczni placówki wysłuchali znanych i nieznanych bajek i opowiadań o kotach i przygotowali prace rysunkowe inspirowane tymi popularnymi pupilami domowymi. W ten sposób być może lepiej poznali niezwykłą osobowość kocią.

Lekowo: lekcja historii i patriotyzmu

Wracamy do końcówki 2020 roku i obchodów Święta Niepodległości. Dostaliśmy informację z przedszkola TPD „Krasnale” w Lekowie, gdzie 10 listopada odbyły się obchody rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Wychowankowie wysłuchali opowiadania o trudnych drogach Polski i Polaków do wolności. Przedszkolaki nauczyły się piosenki „Jestem Polką i Polakiem” i obejrzały film „Margolcia i Miś – Święto Niepodległości”.

Nauczycielki z „Krasnali” mówią: – *W Lekowie od najmłodszych lat uczymy dzieci patriotyzmu, przywiązania do naszej Ojczyzny i do ziemi rodzinnej. Wpajamy szacunek dla polskich symboli.*

Dzieci utrwaliły sobie najważniejsze wiadomości na temat symboli narodowych – godła, flagi i hymnu polskiego. Dumnie, przyjmując właściwą postawę na baczność, razem z wychowawczyniami odśpiewały „Mazurka Dąbrowskiego”. Przygotowały prace plastyczne, a później maszerowały po okolicy śpiewając piosenki patriotyczne o Polsce.

**TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ
DZIECI ODDZIAŁ OKRĘGOWY
W KOSZALINIE URUCHAMIA
TELEFON ZAUFANIA
DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY ZE ŚWIDWINA**

**Czujesz się
osamotniony,
zagubiony,
odizolowany,
wystraszony?
ZADZWOŃ !!!**

**TELEFON ZAUFANIA
668 485 517**

dzwoniąc pod ten numer otrzymasz pomoc, wsparcie, poradę anonimowo. Osoba która odbierze telefon wyjaśni kim jest, wskaże możliwą drogę do wyjścia z kryzysu, rozwiązania problemu, porozmawia o wątpliwościach, troskach, niepokojach.

Nasze fotokalendarium 2020 roku

Styczeń

Premiera spektaklu terapeutycznego „Koliber” (Ustronie Morskie) pod patronatem honorowym Henryka Zabrockiego, prezesa TPD w Koszalinie

Luty

Studenci Politechniki Koszalińskiej przekazali na rzecz TPD czek na 18.535,83 zł – to wynik akcji charytatywnej „Wrzuc miedziaka dla dziecka”

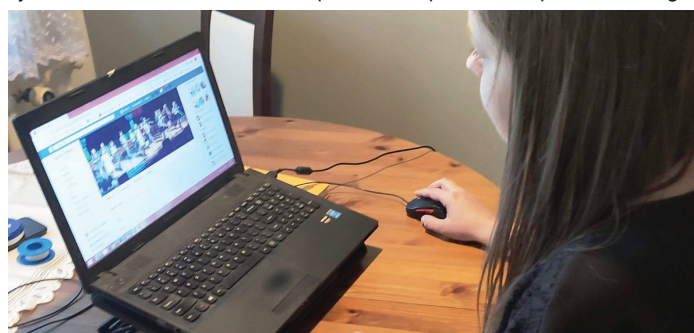
Luty

Przedszkole „Słoneczko” w Budzistowie w gminie Kołobrzeg zostało wyróżnione wyjątkowym laurem – Orłem Edukacji 2020

Marzec

W obawie przed falą zakażeń COVID-19, minister edukacji narodowej zdecydował o zawieszeniu działalności przedszkoli i placówek wsparcia dziennego

Kwiecień

Cztery lata od debiutu na rynku prasowym, ukazał się 50. numer miesięcznika TPD w Koszalinie „Świat Dziecka”

Jesteśmy z Wami od czterech lat i 50. numerów!

W cieniu zagrożenia pandemią koronawirusa świętujemy dzisiaj 50. wydanie pisma koszalińskiego TPD „Świat Dziecka”. Nawet nie wiemy, kiedy to minie 50 numerów, a miesięcznik ukazywał się regularnie, to nieco ponad cztery lata i ponad 400 stron wypełnionych informacjami o działalności TPD w Koszalinie, ale przede wszystkim to ludzie, którzy pismo współtworzą. Bez Was ten projekt nie miałby cienia szansy na realizację.

Zaczęło się niepozornie. W 2016 roku Henryk Zabrocki, po osmiu latach przejrzy, wrócił na staroniewsko przesłał koszalińskiego TPD. Spotkaliśmy się w jego gabinecie, żeby porozmawiać o obecności organizacji w mediach. Wcześniej, przez ponad dwie de-

Kwiecień

Ponad 50 komputerów i drukarki – to efekt zbiórki sprzętu elektronicznego, który trafił do podopiecznych placówek tepedowskich

Maj

Po ponad dwóch miesiącach i złagodzeniu ograniczeń, oddział wznowił działalność przedszkoli; ogniska zostały otwarte 1 czerwca 2020 r.

Czerwiec

Rozstrzygnięcie konkursu plastycznego i literackiego dla dzieci „Przyjaciel Dziecka”; wydanie tomiku zawierającego zwycięskie prace

Czerwiec

Odszedł nagle Antoni Szarmach, przyjaciel, wybitny działacz społeczny, przyrodnik, żeglarz, propagator dbałości o środowisko naturalne

Lipiec

Otwarcie – po całkowitej przebudowie – nowego przedszkola „Przyjaciel Dziecka” przy ulicy Tatarkiewicza w Koszalinie

Lipiec

Pierwsze osoby otrzymały nową godność TPD – Nagrodę Króla Maciusia, która jest przyznawana za działania na rzecz dzieci w przedszkolach

Sierpień

Zmarł Edward Rokosz, przyjaciel TPD, malarz, grafik, rysownik i rzeźbiarz, gość specjalny koszalińskich obchodów 100-lecia organizacji

Sierpień

Pierwsze posiedzenie zarządu oddziału poświęcone harmonogramowi obchodów 75-lecia TPD w Koszalinie w 2021 r.

Wrzesień

Mimo pandemii, decyzją resortu i z zachowaniem obostrzeń sanitarnych wznowienie działalności wszystkich placówek oddziału

Wrzesień

Przedstawiciele TPD w Koszalinie wzięli udział w obchodach 75-lecia organizacji na Dolnym Śląsku; uroczystości odbyły się w Legnicy

Wrzesień

Rozpoczęcie realizacji V edycji programu „Żółty Talerz” w 13 placówkach (zajęcia profilaktyczne, dożywianie i paczki żywnościowe w pandemii)

Październik

Podczas gali z okazji Koszalińskiego Dnia Organizacji Pozarządowych, TPD otrzymało dyplom „za wsparcie społeczności w okresie epidemii”

Październik

Z powodu gwałtownego wzrostu zakażeń COVID-19, ponowne zamknięcie placówek dla dzieci i wznowienie zajęć zdalnych

Listopad

Udział online przedstawicieli oddziału w III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka – aspekty społeczno-prawne”

Telefony zaufania TPD dla dzieci i młodzieży

Koszaliński oddział Towarzystwa Przyjaciół Dzieci (TPD) uruchomił **telefony zaufania dla dzieci i młodzieży**. To odpowiedź na trudną sytuację, w jakiej młodzi ludzie znaleźli się w związku z zagrożeniem COVID-19 i rygorystycznymi obojętowaniami wywołującymi z nimi o zmniejszenie skali rozprzestrzeniania się wirusa.

Tematu dzieci w pandemii brakuje nam w dyskusjach, konferencjach i raportach publicznych - mówi Henryk Zabrocki, prezes TPD w Koszalinie. Mamy świadomość, że w takich sytuacjach skali zakażeń, troska o środowiska naturalne i zdrowotne dzieci, a także o ich bezpieczeństwo, jest ogromna. Co więcej, umiemy, że energia płynna być odczytywana i nagrywaną.

Problemy i osamotnienie
Biorąc pod uwagę powagę zagrożenia przez całe obszarze sanitarnych, izolacyjnych zasad, ograniczeń w przemieszczaniu dzieci i młodzieży poza domem, między innymi, często dochodzi do izolacji, obojętowania. Zagrożeni są depresją, wykluczeniem, mają one doświadczenia problematyczne z dalekiego odobienia, braku kontaktu z najbliższymi i realizacją zamierzonej pozycji domowej.

Pod numerem 507 783 754 każde telefonujące dziecko i każdy nastolatek otrzymują pomoc, wsparcie, poradę. Przy tym ważne zachować anonimowość. Osoba, która odbiera połączenie jest kimś innym, osoba realną drogę wylicza z kryzysu, rozwiązywania problemów, pomagając o niegodnościach, troskach, niepokojach.

Jak zawsze, jesteśmy otwarci na wsparcie i nagrody - deklaruje Beata Górska, kierownik oddziału Koszalińskiego TPD. Wychowawca z Koszalińskiego oddziału „Zachęta” dla dzieci i młodzieży, z wyjątkiem, służbami, urzędami, jakimi w sytuacji kryzysowej, w tym czasie telefonować

Skomplikowane skłaki izolacji
W ten sposób Koszaliński oddział organizacji uruchomił swój telefon zaufania także w grupie Katowicy - 502 935 803 oraz w

Skomplikowana sytuacja
Kolejnym etapem wspomaganie środowiska - w ocenie specjalistów z TPD - powinno być uruchomienie telefonu zaufania dla tych rodziców, którzy mają poważne problemy z izolacją pandemiczną swoich dzieci. Izolacja obojętująca, często jest obojętowa, grupą zainteresowaną, nieświadomą. W najtrudniejszej sytuacji znalazli się rodzice, którzy nie mają dostępu do internetu.

Letnia zmiana postawy
Dzieci generowane skłaki się nie osamotnienie - to najważniejszy wniosek płynący z rozprawy wypracowanej z TPD, jak sami sobie z tym radzić? Poprzez kontakty telefoniczne, media społecznościowe, a także, gdzie w latach młodości jest więcej dzieci, od lat powoli zabawy i gry. W domowych warunkach wykształca niepokój i niepokój, w dzieciach - przyb-

TELEFON ZAUFANIA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
507 783 754

Listopad
Oddział uruchomił bezpłatny telefon zaufania dla dzieci i młodzieży – 507 783 754 – pod którym dyżurują specjaliści z TPD (więcej na str. 2)

Listopad

MPS International – podobnie jak kilka innych firm – przekazał placówkom TPD środki do dezynfekcji (800 litrów płynu Antiseptus)

Grudzień

Pracownicy ognisk wzięli udział w szkoleniu na temat hejtu i mowy nienawiści w ramach programu „Cyfrolatki” (więcej str. 5)

Cyfrolatki
profilaktyka hejtu i mowy nienawiści w placówkach wsparcia dziennego

BERENIKA ANDERS-MOSAKOWSKA,
WOJCIECH RONATOWICZ,

FORUM BEZPIECZNEGO INTERNETU: WWW.FORUMBEZPIECZNEGOINTERNETU.PL

Szczegóły spotkania

Grudzień

Nagranie „Piosenki o Świętym Mikołaju” w wykonaniu dzieci, pracowników TPD i prezesa Henryka Zabrockiego (więcej na str. 12)

Grudzień

W ramach akcji Gwiazdor dzieci z placówek prowadzonych przez koszalińskie TPD otrzymały ponad 930 paczek od wolontariuszy z całego kraju (więcej na str. 9)

Ponad 930 paczek świątecznych otrzymali pod koniec 2020 roku podopieczni koszalińskiego TPD w ramach ogólnopolskiej akcji Gwiazdor. Jej koordynatorką jest Izabela Król, która na co dzień pracuje w firmie ubezpieczeniowej Uniqa. W paczkach znalazło się to, co dzieci wcześniej ustaliły ze Świętym Mikołajem. Przygotowały setki listów z prośbami o konkretne rzeczy, wiedząc, że otrzymają dokładnie to, czego potrzebują.

Gwiazdor obdarował dzieci

Ta akcja to autorskie dzieło pomocy dzieciom Izabeli Król, która w 2019 roku otrzymała tepedowski Certyfikat Anioła – „Anioły są wśród nas”, a rok później inną godność przyznaną tylko przez koszalińskie TPD – „Kwiaty Polskie”. O działaniach Izabeli Król szerszej pisaliśmy w grudniowym wydaniu „Świata Dziecka”.

W paczkach, które najmłodszy otrzymali przed świętami znalazł się np.

sprzęt do zdalnej nauki
i przedmioty użytkowe: pościel, odzież, artykuły papiernicze, książki, instrumenty mu-

zyczne. Upominki przygotowali sponsorzy-wolontariusze z całej Polski. Ponad 300 paczek trafiło do dzieci z Koszalina, ponad 600 do podopiecznych TPD w regionie, czyli byłym województwie koszalińskim, a 4,5 tysiąca w skali całego kraju.

Była to już trzecia edycja Gwiazdora na Pomorzu Środkowym, obejmująca dzieci i młodzież z rodzin potrzebujących wsparcia. Kim dla najmłodszych jest Gwiazdor? – *To świąteczny przyjaciel, który zawsze przynosi to, na co czekamy – mówili podopieczni z koszalińskiego ogniska TPD „Grono”. – Nie spóźnia się, nie błądzi, prezenty przywozi dla wszystkich jedno-*

cznie i sprawia nam ogromną radość. W odpowiedzi na

imponujący rozmiar akcji,
dużo większy niż w 2019 roku, **Henryk Zabrocki**, prezes oddziału, wystosował do **Izabeli Król** list z podziękowaniami, w którym czytamy: „Pomagać tym, którzy o gestach i sercach powiedzą innym i pomagać tak, by dowiedzieli się o tym wszyscy, a pomagać tak, by wsparcie było dyskretnym dotknięciem dobra i pomagać tym, którzy w zaciszu domowego ogniska będą cieszyć się w skupieniu każdym podarunkiem, to przeogromna różnica”.

„Gwiazdor to akcja wyjątkowa – czytamy w innym liście z podziękowaniami, adresowanym do sponsorów-wolontariuszy. – Nieskromnie napiszę, że na tle wielu działań pomocowych, realizowanych w święta

dla dzieci i dorosłych,
ma Gwiazdor przewagę nad innymi – odbywa się za pośrednictwem takich organizacji, jak Towarzystwo Przyjaciół Dzieci”.

Koordynatorka i wolontariusze otrzymali liczne dowody wdzięczności. Izabela Król – wspomnianą godność „Kwiaty Polskie” i serdeczne listy od dzieci, darczyńcy – odznakę specjalną TPD „Przyjaciel Dziecka”, a wszyscy teledysk z premierą „Piosenki o Świętym Mikołaju” w wykonaniu podopiecznych, pracowników i współpracowników oddziału oraz Henryka Zabrockiego.

– *Te podziękowania muzyczne mają wymiar symboliczny – wyjaśnił prezes oddziału. – Nie mam jednak wątpliwości, że dźwięki i słowa to dużo za mało, żeby wyrazić naszą radość z udziału w akcji Gwiazdor.*

Magdalena Grzybowska
Fot. TPD Koszalin

Pandemia: upominki zamiast „Miedziaka”

Zwykle na przełomie roku studenci Politechniki Koszalińskiej liczyli pieniądze zabrane podczas grudniowej akcji charytatywnej „Wrzuć miedziaka dla dzieciaka” i szykowali się do przekazania czeku wybranej organizacji pozarządowej, wspierającej dzieci lub placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Przed dwa ostatnie lata beneficjentem zbiórki był koszaliński oddział TPD, a właściwie kolejno ogniska tepedowskie – w pierwszym roku „Horyzont”, w drugim – „Zacisze”. W 2020 roku pandemia przeszkodziła w organizacji popularnego „Miedziaka”. Studenci byli i pozostają w domach, kształcą się online, galerie handlowe funkcjonowały ze znacznymi obostrzeniami sanitarnymi. Akcja stała się niemożliwa do realizacji.

Jednak studenci (akcja rozpoczęła się kilkanaście lat temu na Wydziale Mechanicznym) nie zapomnieli o dzieciakach z TPD. Tym razem wspólnymi siłami zebrali świąteczne upominki dla 14 podopiecznych Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej TPD w Starych Bielicach pod Koszalinem. Prezenty trafiły do domu przed świętami i sprawiły podopiecznym ogromną radość. Dziękujemy!

(jz)
Fot. TPD Koszalin

Paczki z żywnością trafiły do potrzebujących

Dzięki – realizowanemu również w Koszalinie – ogólnopolskiemu programowi „Żółty Talerz” Kulczyk Foundation, TPD może wspierać najbardziej potrzebujące rodziny paczkami z żywnością. Gdy kolejna partia miała trafić do podopiecznych, w pakowanie i transport zaangażowali się wychowawcy i pracownicy biura oddziału. Wszystko poszło szybko i sprawnie, a przygotowaniom do odprawienia samochodów z paczkami towarzyszyła kamera koszalińskiego zespołu TVP Szczecin. Z tej okazji powstał materiał informacyjny, który został wyemitowany na antenie TVP3.

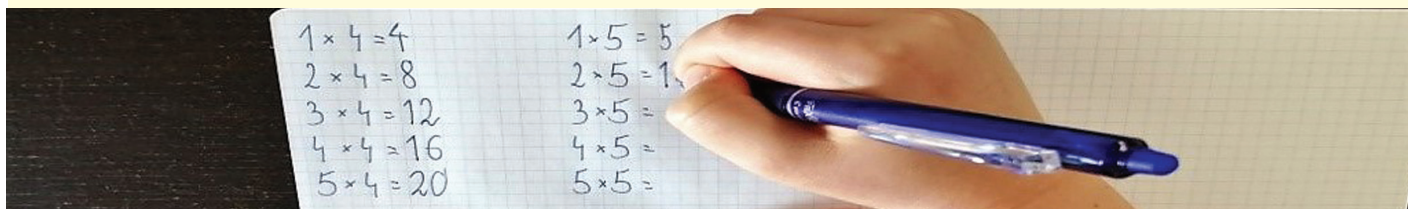
(jz)
Fot. Marcin Golik

Jak pomóc dziecku w nauce matematyki

(część 1)

Matematyka to królowa nauk i w myśl słów Arystotelesa „jest miarą wszystkiego”. Ukształtowała świat, w którym żyjemy, w większym stopniu niż jakakolwiek inna dziedzina wiedzy, dlatego warto zadbać o to, aby dzieci polubiły ją i po wielu latach nauki szkolnej wiązały z nią dobre doświadczenia i miłe wspomnienia.

Edukację matematyczną dzieci trzeba widzieć szeroko. Musi być ona połączona z intensywnym rozwojem myślenia, z kształtowaniem odporności emocjonalnej i ćwiczeniami pewnych umiejętności matematycznych.

Doświadczenia osobiste

W edukacji matematycznej dziecka najważniejsze są jego osobiste doświadczenia. Stawiają one budulec, z którego dziecko tworzy pojęcia i umiejętności. Jeżeli doświadczenia te są specjalnie dobrane przyczyniają się także do rozwoju myślenia i hartowania dziecięcej odporności. Wszystko zaczyna się więc od doświadczeń.

W trakcie ich przetwarzania dziecko musi mówić. Nazywanie przedmiotów i wykonywanych czynności sprzyja koncentracji uwagi i pozwala dziecku dostrzec, to co ważne. Dziecięce wypowiedzi są także cenną wskazówką dla dorosłego, na jej podstawie może on stwierdzić, czy dziecko rozumie we właściwym kierunku.

Zajęcia matematyczne, aby były efektywne, muszą być wypełnione ciekawymi zadaniami, gramami i właściwie zorganizowaną zabawą. Zajęcia te należy prowadzić najlepiej każdego dnia, a jeżeli to nie będzie realne, to dla uzyskania dobrych efektów – co najmniej trzy razy w tygodniu.

Powinny one trwać, dopóki sprawiają dziecku przyjemność. Najlepiej prowadzić je przy pomocy specjalnie dobranych przedmiotów, np.: klocki, ziarna fasoli, kasztany, guziki, miarki krawieckie itp.

Kręgi tematyczne

Pierwsze umiejętności matematyczne dziecko musi odkryć samo. Zadaniem dorosłego natomiast jest stworzyć warunki, należy jednak pamiętać, aby stopień trudności był dostosowany do możliwości dziecka.

Dużą pomocą w edukacji matematycznej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym jest program edukacji matematycznej prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej, który obejmuje następujące kręgi: orientacja przestrzenna, rytm, kształtowanie umiejętności liczenia, wspomaganie rozwoju operacyjnego rozumowania, rozwijanie umiejętności mierzenia długości, klasyfikacja – wspomaganie rozwoju czynności umysłowych potrzebnych dzieciom do tworzenia pojęć, układanie i rozwiązywanie zadań arytmetycznych, zapoznanie dzieci z wagą i sensem ważenia, mierzenie płynów, intuicje geometryczne, konstruowanie gier przez dzieci, zapisywanie czynności matematycznych znakami.

Wymienione wyżej kręgi tematyczne należy realizować w podanej kolejności, ponieważ uwzględni ona stopniowanie trudności, ale także prawidłowości rozwoju dziecka. Taki zakres kształcenia sprzyja stymulowaniu uzdolnień

matematycznych u dzieci i dobrze przygotuje je do podjęcia nauki w szkole.

Rytm w matematyce

W edukacji matematycznej ucznia w młodszych wiekach szkolnym znaczenie ma odwoływanie się do naturalnego poczucia rytmu, który wpływa na postrzeganie otaczającego świata i cały proces zdobywania wiedzy. Pojęcie: rytm wywołuje skojarzenie związane z muzyką. Każda aktywność człowieka jest nierozdzielnie związana z rytmem. Nasze funkcjonowanie uzależnione jest od rytmów przyrody, narządy wewnętrzne pracują rytmicznie.

W życiu człowieka możemy zauważyć wiele różnorodnych rytmów, np.: aktywności i wypoczynku, snu i czuwania, recepcji i ekspresji, brania i dawania, mówienia i słuchania, zabawy i pracy; są także większe rytmy: dnia i nocy, dni tygodnia, miesięcy, pół roku i roczny. Każda osoba dorosła zdaje sobie z tego sprawę z takich regularności. Dzieci uczą się dopiero dostrzegać rytm i regularność. Do tego niezbędna jest zdolność do wychwytywania prawidłowości i korzystania z niej.

By zrozumieć przedmiot jakim jest matematyka niezbędna jest ukształtowana zdolność do wychwytywania i korzystania z rytmów, a co za tym idzie – pewnych regularności. Prawie wszystkie umiejętności i wiadomości matematyczne opierają się na nich. Łatwo dostrzec przemienność liczb parzystych i nieparzystych (to rytm). Powszechnie stosowany system pozycyjny ma rytm dziesiętkowy.

Struktura liczb naturalnych

Można także liczyć w innych układach rytmicznych; dwójkowym, trójkowym itd. Również mierzenie wywodzi się z rytmów, widać to wyraźnie w jednostkach pomiaru. Rytmów w matematyce jest dużo. Liczby naturalne: 1, 2, 3, 4, 5 – niekończący się ciąg liczb, w którym każda następna jest o 1 większa od poprzedniej; ciąg (rytm) naprzemienności; raz liczba nieparzysta, raz parzysta. Każda parzysta jest o dwa większa od poprzedniej parzystej i każda następna nieparzysta jest większa od poprzedniej nieparzystej.

Rytm występuje w strukturze liczb naturalnych i sposobie ich zapisywania w dziesiętnym systemie pozycyjnym. Dziesiętna struktura jest dominująca i niezbędna w językowym przyswajaniu liczebników i opanowaniu podstawowych działań na liczbach. Liczebniki to regularnie (według rytmu) utworzone nazwy kolejnych liczb, powtarzające się w kolejnych dziesiątkach. Dzieci dostrzegają ten rytm i nawet nie znając wszystkich liczebników, próbują liczyć wykorzystując te zauważone prawidłowości i rytm liczenia.

Postawą liczenia w naszym systemie jest dziesięć. Gdy mamy do przeliczenia dużo ele-

mentów, np. patyczków, to liczymy po dziesięć i tworzymy dziesiątkę, następnie dziesięć dziesiątek tworzy setkę, a dziesięć setek tysiąc.

Suma, iloczyn i iloraz

Dziesięć jednostek niższego rzędu tworzy jedną jednostkę wyższego rzędu (wiemy to dzięki znajomości tego rytmu). Wyróżniamy jednak również systemy nie dziesiętkowe, w których podstawą liczenia są inne liczby np. w systemie (rytmie) piątkowym – pięć jednostki tworzy jedną piątkę, pięć piątek tworzy jedną dwudziestkę piątkę itd.

Przy mierzeniu czasu posługujemy się systemem (rytmem), który nie jest dziesiętkowy. Zaczynając od podstawowej jednostki jaką jest sekunda, grupujemy sekundy po 60 i tworzymy jednostkę wyższego rzędu jaką jest minuta. Z kolei 60 minut to godzina, 24 godziny to doba, a siedem dób to tydzień. Ten nieregularny sposób mierzenia czasu, sprawia wielu uczniom sporo trudności, których by nie było, gdyby czas był mierzony w regularnym systemie dziesiętkowym.

Dziecko ucząc się działań arytmetycznych musi opanować pojęcie sumy, różnicy, iloczynu i ilorazu oraz nabrać biegłości w wykonywaniu takich działań, ale tylko w niewielkim zakresie liczbowym. Jeżeli bowiem umie dodawać, np. w zakresie 10, to poradzi sobie z dodawaniem większych liczb.

Paulina Zgorzałek
Fot. Paulina Zgorzałek

Bibliografia

- Donaldson M., 1986, Myślenie dzieci, Wiedza Powszechna, Warszawa.
- Freudenthal H., 1987, Co znaczą struktury naukowe i struktura nauki w rozwoju poznawczym i myśleniu, „Dydaktyka Matematyczna”, nr 7, s. 27-42.
- Gruszczyk-Kolczyńska E., 1997, Dziecięca matematyka. Książka dla rodziców i nauczycieli, WSiP, Warszawa.
- Lankiewicz B., Semadeni Z., 1985, Tabliczka mnożenia (w:) Z. Samadeni (red.), Nauczanie początkowe matematyki, t. 3, WSiP, Warszawa, s. 340-354.
- Puchalska E., Semadeni Z., 1985, Tabliczka mnożenia (w:) Z. Semadeni (red.), Nauczanie początkowe matematyki, t. 3 WSiP, Warszawa, s. 340-354.
- Swoboda E., 2006, Przestrzeń, regularności geometryczne i kształty w uczeniu się i nauczaniu dzieci, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów.
- Wygotski L. S., 2006, Narzędzia i znaki w rozwoju dziecka, PWN, Warszawa.
- „Małe Przedszkole w Każdej Wsi” – program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwoju Zasobów Ludzkich.
- ABC – Program Wychowania Przedszkolnego XXI wieku.
- Skura & Lisiecki, 2015, Matematyka od przedszkola, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Warszawa.
- Jadwiga Hanisz, Matematyka, WSiP, Warszawa, 2016.

Mieczysław Statkiewicz, prezes
i wiceprezes oddziału w latach 70.
XX wieku.

Historia koszalińskiego TPD (część 6)

Jedną z najważniejszych i najbardziej widocznych w przestrzeni publicznej dzieł działalności koszalińskiego Oddziału Okręgowego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w latach 1989-2007 było organizowanie konferencji i seminariów, w tym ogólnopolskich i międzynarodowych, dla wszystkich zainteresowanych, również spoza obszaru działalności społecznej.

W tym okresie organizacja konferencji stała się jedną z wizytówek działalności oddziału TPD w Koszalinie.

Wsparcie i uczestnictwo

W 2007 rok Henryk Zabrocki i Aleksandra Lachowicz wzięli udział w programie „Nasze dzieci” w telewizji Polsat, prezentując efekty projektu „Szlakiem zranionych gniazd”.

– *Podobno nic nie dzieje się bez przyczyny i wszystko ma swój sens* – podsumowuje dzisiaj Henryk Zabrocki. – *Przez osiemnaście lat kierowałem koszalińskim TPD. Razem przeszliśmy trudny czas przemian. W tym okresie poznałem wielu wartościowych i rozumnych ludzi, którzy dobro dziecka i rodziny uczynili – podobnie jak ja – sensem swojej społecznej aktywności.*

Ważnym sojusznikiem TPD byli i są dziennikarze i media.

– *Dziękuję Irenie Malanowskiej, redaktor naczelnej czasopisma Zarządu Głównego TPD „Przyjaciel Dziecka”, a także grupie koszalińskich dziennikarzy: Aleksandrze Kupczyk, Danucie Czerniawskiej, Jolancie i Andrzejowi Rudnikom, Justynie Prywer, Ewie Marczak, Indze Domurat, Alinie Koniecznej, Jagodzie Koprowskiej, Violetcie Jędrzejczak-Betlińskiej, Hilaremu Kubschowi, Wiesławowi Millerowi, Marcinowi Napierale i Jerzemu Banaśkowi oraz Zbigniewowi Janiszewskiemu, nieocenionemu przyjacielowi TPD, dziennikarzowi, redaktorowi i drukarzowi, który jest jednym z twórców naszego miesięcznika „Świat Dziecka”* – wylicza Henryk Zabrocki.

Nowy kształt kadrowy

Przez kilka kadencji kształt kadrowy zarządu oddziału koszalińskiego pozostawał niezmienny. Mieczysława Statkiewicza, który objął stanowisko prezesa w 1979 roku, wcześniej zaś – w latach 1975-1979 – był wiceprezsem, w 1995 roku zastąpił Henryk Zabrocki, który wcześniej nie zasiadał ze władzach organizacji.

Wraz z przejściem na emeryturę Mieczysława Statkiewicza, z funkcji wiceprezesa odeszła długoletnia działaczka TPD Zofia Skotnicka. W ten sposób, w 1995 roku, na trzy kadencje, ukonstytuował się nowy zarząd w składzie: Henryk Zabrocki – prezes, Antoni Szarmach – wiceprezes, Wanda Kielar – sekretarz i Romu-

alda Banaś – skarbnik.

– *Był to zarząd zgodny i odpowiedzialny – wspomina Henryk Zabrocki. – W trudnych latach dziewięćdziesiątych, w rzeczywistości wolnorynkowej, musieliśmy poradzić sobie z nowymi problemami i wyzwaniem oraz utrzymaniem działalności organizacji na dotychczasowym poziomie. Ciężko na nas, dzisiaj już na szczęście zapomniane, bo wyjątkowe niesprawiedliwe odium „organizacji z tamtej epoki”. Wtedy wszystko, co nie powstało po osiemdziesiątym dziewiątym roku było naznaczone tym piętnem. Przetrawiliśmy i rozwinęliśmy skrzydła.*

Udało się to, co prezes Zabrocki podkreśla, tylko dzięki ludziom, którzy czasami instynktownie wiedzieli, jak porządkować chaos zmian systemowych.

Prezes – wiceprezsem

Najdłużej w historii koszalińskiego TPD w ścisłym zarządzie stowarzyszenia zasiada postać dla tego środowiska niezwykle zasłużona – Wanda Kielar.

Już w kadencjach 1987-1991 i 1991-1995, przed wejściem do zarządu Henryka Zabrockiego, sprawowała funkcję sekretarza. Pozostaje nim do dzisiaj, z krótką przerwą w latach 2008-2011, kiedy prezydium powierzyło jej obowiązki prezesa.

Gdy w styczniu 2018 roku Wanda Kielar obchodziła 35-lecie pracy w TPD, przyznała: – *Nie wiem, kiedy to minęło. Jakbym wczoraj pojawiła się w biurze, a dzisiaj miała jubileusz. Cieszę się, że mogę pomagać dzieciom.*

W 2007 roku, z przyczyn osobistych, Henryk Zabrocki ustąpił ze stanowiska prezesa oddziału. Szczegółowo – i z właściwym upływowi czasu dystansem – o powodach swojej decyzji opowie dopiero za osiem lat.

Tymczasem jednak w 2008 roku w zarządzie nastąpiły przetasowania. Henryka Zabrockiego zastąpiła Wanda Kielar, a Wandę Kielar – Aleksandra Lachowicz.

W 2011 roku prezydium wybrało na stanowisko prezesa Zenona Jurka. Henryk Zabrocki, podobnie, jak Antoni Szarmach, został wiceprezsem, a Wanda Kielar powróciła na funkcję sekretarza. W tym składzie zarząd pracował już do końca kadencji 2011-2015.

Wzorce i doświadczenia

W latach 90. XX wieku koszalińskie TPD, korzystając z wcześniejszych wzorców i doświadczeń, postawiło na prowadzenie stałych form opieki nad dzieckiem i rodziną. W latach 2008-2015 nastąpił rozwój środowiskowych ognisk wychowawczych, które już wcześniej były tepedowską marką rozpoznawalną w gminach, środowiskach i w trzecim sektorze.

– *Bez koncepcji programowej i pomocy teo-*

Wanda Kielar – działaczka najdłużej w historii koszalińskiego TPD zasiadająca w ścisłym zarządzie oddziału.

Na zdjęciu: w towarzystwie kolegi z ławy szkolnej Piotra Zientarskiego, parlamentarzysty i adwokata, podczas koszalińskich obchodów 100-lecia TPD

retycznej, finansowej i organizacyjnej Krajowego Komitetu Wychowania Resocjalizacyjnego w Warszawie, bez dobrego rozeznania potrzeb w terenie i wsparcia samorządów w pozyskiwaniu obiektów z przeznaczeniem na ogniska, mielibyśmy utrudnione działanie – wyjaśnia Bartosz Zabrocki, dyrektor przedszkoli i ognisk w oddziale koszalińskim. – *Prowadzenie ognisk wymagało również wielu zabiegów w Kuratorium Oświaty i Ministerstwie Edukacji Narodowej.*

Po 1991 roku powstało niemal 60 tepedowskich placówek wsparcia dziennego dla dzieci od szóstego do 18. roku życia w kilkudziesięciu miejscowości byłego województwa koszalińskiego. W skali kraju i rozwoju organizacji pozarządowych po transformacji, był to wzrost wyjątkowy, który przekładał się na konkretne efekty. Rodzice znajdowali dla swoich dzieci opiekę, a dzieci – nowych przyjaciół.

Sejmiki dziecięce

W latach późniejszych, poza opieką i wsparciem doraźnym, w ogniskach realizowane były programy profilaktycznych oraz sprzyjające rozwojowi najmłodszych, a obejmujące między innymi: ekologię, turystykę i rekreację, teatr i sztukę cyrkową literaturę, dziennikarstwo, sztuki plastyczne, warsztaty ruchowo-muzyczne, a nawet kulturę dnia codziennego.

W osiedlach, z dziećmi wymagającymi wsparcia, wychowawcy zrealizowali dwa programy aktywizujące: „Nasze sportowe podwórka” oraz „Wychowawca podwórkowy”. Pod koniec pierwszej dekady XXI wieku TPD było również organizatorem interdyscyplinarnych trzyletnich warsztatów artystycznych dla dzieci i młodzieży z placówek wsparcia dziennego.

TPD organizowało sejmiki dziecięce, warsztaty profilaktyczne, olimpiady i festyny. Sejmiki dziecięce były pomysłem działaczki Zarządu Głównego TPD Barbary Głowackiej, która w ten sposób wdrożyła ideę samorządności wśród najmłodszych.

W regionie koszalińskim sejmiki organizował Bartosz Zabrocki.

– *Samorzady powstały dopiero po osiemdziesiątym dziewiątym roku – przypomina dzisiaj. – Idea „samo rządzenia”, czyli samodzielności w podejmowaniu decyzji dotyczących najbliższego otoczenia i środowiska lokalnego, była czytelna, a obecnie kształtuje oblicze społeczeństwa obywatelskiego. Dzieci chętnie i w różnej formie włączyły się w działania sejmików. Chciały stanąć o sobie, w pewnych kwestiach mieć głos decydujący.*

Piotr Pawłowski
Fot. Aleksander Andrzejewski,
Piotr Pawłowski

Foto: MARCIN GOLIK

Foto: MARCIN GOLIK

Świąteczna piosenka dla Przyjaciół TPD

To była prawdziwa premiera świąteczna! Przed Wigilią, w warunkach biurowych, studyjnych i teatralnych, dzieci, pracownicy oddziału i jego prezes **Henryk Zabrocki** nagrali „Piosenkę o Świętym Mikołaju”. – *Chcieliśmy przygotować coś specjalnego!* – mówi Henryk Zabrocki, którego miłość do muzyki i artystów wykracza daleko poza TPD i region. – *Wszystko odbyło się szybko, energicznie i twórczo. Niezwykła sprawność zawodowa i artystyczna naszych współpracowników dała oszałamiający rezultat. Powstał teledysk i nagranie, które chcemy umieścić na płycie z piosenkami dla dzieci i o dzieciach, która powstanie jeszcze w tym roku.*

Tekst i muzykę ofiarował tepedowski przyjaciel **Jacek Paprocki**, muzyk znany choćby z kapeli Mr Zoob. Nagranie przygotowali stali współpracownicy TPD: kompozytor, muzyk i aranżer **Maciej Osada-Sobczyński** oraz filmowiec i fotograf **Marcin Golik**. O właściwą atmosferę zadbały wychowawczynie ognisk. Na planie zdjęciowym i nagraniu, co doskonale oddają zdjęcia, nie brakowało inspiracji, improwizacji i inwencji, czyli – jak mówi Henryk Zabrocki – „trzech i, które z projektu czynią akt twórczy”.

Do teledysku, który dostępny jest na kanale YT ([youtube.com/watch?v=cX6z6UWly1I](https://www.youtube.com/watch?v=cX6z6UWly1I)) dołączone zostały życzenia, w których czytamy między innymi: „Niech spełnią się Wasze marzenia, niech zdarzy się cud niepamięci o troskach, niech wszystko wróci do normy (...). Najwięcej uwagi poświęćmy dzieciom. Im stwórzmy atmosferę świąteczną z dedykacją ku przyszłości i przestrodze, że niedoceniana harmonia życia w każdej chwili może przekształcić się w chaos.

(mg)

Fot. Marcin Golik

Foto: MARCIN GOLIK

Foto: MARCIN GOLIK

Foto: MARCIN GOLIK

